

ժողովուրդը կամաւոր տրոք մինչև հիմա հոգաց պատերազմին ծախքը : Սակայն այս միջոցը սպառելով , կառավարութիւնը վաճառականներն ի ժողով գումարելով առաջարկեր է յառաջ անկատար մնացած մարտային տուրքերը դարձեալ առնել , և առաջարկութիւնն ընդունուեր է :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուրէշէն այս շաբթու հետեւեալ հետաքրքիր լուրերն հասան մայրաքաղաքս :

11 փետրվար : ժողովուրդն ու բանակը խռովելով Վուզա իշխանին հրաժարականն առին ու բանտարկեցին : Ըստ մանակեայ կառավարութիւն մը հաստատուեցաւ և Պելճիգայի թագաւորին եղբայր Պլանտրի դուքսը իշխան հրաւարակուեցաւ :

12 փետրվար : — Վուզա իշխանը տակաւին բանտարկուած է : Խաղաղութիւնը հաստատուեցաւ : Ըստ մանակեայ կառավարութիւնը կազմակերպ հետեւեալ անձերէն , որք են Վուզա զօրապետ Վարալամպո գնդապետ և Վասքար Վաթարճի :

14 փետրվար : Պլանտրի դուքսը իրեն առաջարկուած իշխանութիւնը մերժած ըլլալով , հռէտի թագաւորին եղբորը առաջարկուեցաւ :

15 փետրվար : — Ըստ մանակեայ կառավարութեան թոյլտուութեամբը , Վուզա Ըւրստրիայէն անցնելով Վաղղիա քաղաքեցաւ :

“ Երկուշաբթի օրը , կըսէ Լէվընթ , դեսպանները Վալի փաշային տունը ժողովեցան : Ըրտաքին գործող պաշտօնեայն ըսաւ որ Վուզային իշխանութիւնը վաւերացնող հրովարտական նաշիով , անոր հրաժարականը Մոլտավիոյ և Վալաքիոյ միութիւնը կքակէ , և թէ՛ կառաւարկէ որ կայսերական կառավարութեան կողմանէ պաշտօնեայ մը առայժմ զանոնք կառավարէ , մինչև որ երկու նոր իշխաններն ընտրուին : Վեսպանք պատասխանեցին որ իրենց կառավարութիւններէն հրամանի պիտի սպասեն : ”

Կայսերական կառավարութեան կողմանէ հետագրով հրամաններ գացեր են Վանուրի ընդհանուր կառավարին Վանուրի եղբրը քիչ մը զօրք գտնուելու համար :

— Ըստ Էֆէնտին անցեալ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս հասաւ իւր պարագայիւք :

— Եզիպտոսի իշխանը հանգուցեալ Լուղոթէթ պէյին ընտանեացը 500,000 զուռ շնորհէին զառ յատուկ շոգնաւ մ'ալ սահմաններ է զանոնք մայրաքաղաքս բերելու համար :

— Պերութեն եկած հետագրի մը նայելով , կայսերական զօրաց և Լուսուֆ Վէրա-միի մարդոց մէջ նոր կոխ մ'ալ պատահեր , և վերջիններէն 15 հոգի ինկեր ու մնացածները փախեր են :

Մարտիններուն Պատրիարքն ու կղերը 130 հազար զուռ հաւաքեր և Եուսուֆ Վէրամիի տուեր են եղեր , որպէս զի պատերազմը շարունակէ : Իրենք ալ մէկ կողմանէ սուրբ պատերազմ կքարողեն եղեր (սմանեան զօրաց և Տալութ փաշայի դէմ :

— Կայսերական պաշտօնակալաց տառն և մէկ հոգիին տրուած (սմանիէ ակնազարդ պատուանշաններուն վրայի քարերուն տեղ մանր քարեր պիտի դրուին եղեր , որով ամեն մէկ պատուանշանէ 100,000 ական զուռ շահ հհաշուի գանձուն համար :

— Լլսուի թէ , յունաց աղբը անտեսութեան պատճառաւ որոշեր է այսուհետեւ Լոջոֆթութեան պաշտօնը ջնջել :

— Ի . Վրան առաջին թարգմանիւ Սիւ-

նիֆ Էֆէնտին Ընդրիանուպօլսոյ կուսակալու-

թեան արտաքին գործող տեսուչ անուանեցաւ : — () Գոստաւաւ Սուլթանին երկրորդ Սիւ-

նէճիմ Ըհմա Էֆէնտին այս շաբաթ ինքզինքը սպաններ է Վարաճխանէի տանը մէջ : — () Գոստաւաւ Սուլթանը բարեհաճեցաւ անցեալ շաբաթ երեկոյ Կաուսի թատրոնն երթալ : Թատրոնին 65000 , դերասանաց ու երաժշտաց՝ 50000 , և Ս . Կաուսին 15000 զուռ պարգև շնորհեր է :

— Թէհրանի (սմանեան դեսպանատան նախորդ քարտուղար Իսմայիլ պէյը Տիլիսի ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ :

— Երաւոնէն փետրվար 8 թուով նամակ մը հետեւեալ կըրէ :

“ Ինչ ուսիսցի 18 տարեկան երիտաւոր մը ծամբորդութեամբ հոս հասեր է առաջատար նաւով մը : Վանի մ'որ կենալէն վերջը , իրեն անցագիրն իրիկունէ նորոգել կուտայ որպէս զի առաւօտուն ծամբայ ելնէ : Սակայն գիշերը ժամը 3 1/2 րոն տեսները խեղճ երիտասարդին զիակը կգտնեն թաճիս ըսուած օրձանոցին առջև : Տեղական կառավարութիւնը և հիւպատոսարանը լսելով , գայմադամ Վպտուլաճ Էֆէնտին նայեր է , և առաւօտուն հիւպատոսն ալ մէկտեղ գալով բժիշկներ բերել ու նայել տուին , որոնք խեղդուած ըլլալ յայտնեցին վրան տեսնուած նշաններով : Վերջապէս փորն ալ ճեղքեր էին բժիշկները : Հիմա քննութեան տակ են չորս անձինք ” :

Երաւոնի գայմադամն անշուշտ ամեն զանք կընէ ոճրագործը գտնելու և ըստ օրինի պատժելու համար , որպէս զի ուրիշներուն օրինակ ըլլայ և հասարակութիւնն առանց երկիւղի ու կասկածի կենք վարէ : Կատուլաճ Էֆէնտին անտարակոյս գիտէ թէ՛ իր առաջին պարտքն է հասարակութեան անդորրութեանը վրայ անքուն հսկել , և թէ՛ պարտադանց գտնուած ատենը չկրնար զերծ մնալ մեղադրանքէ և արդար ամբաստանութենէ :

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ . Պոլս . 18 փետրվար

Բամբակ : — Բաւական գործ եղաւ վարդիներով , աւելի Մարտիկոյ համար : Բաւանայի՝ 17—17 1/4 , Կէյլէի՝ 18 , Խարբերդի՝ 15 1/2—16 , Պարսկաստանի՝ 15 1/2 զուռ օխան :

Բուրգ : — Ըւացուածին՝ 17 1/2 , իսկ ըւացուցուածին օխան 8 1/2—9 զուռ :

Հորեն : — Եղած գործերը՝ խիստ քիչ , և զիններն իջնելու հակամէտ են :

Ըֆիոն : — () Իսան 195 զուռ :

Շաքար : — Վաղղիոյ՝ 240—241 . Հոլանտայի՝ 243—245 զուռ խանդար :

Խահալէ : — 100 օխան 850 էն մինչև 1070 զուռ :

Շէհրի : — Ըհէկ տեսակին օխան՝ 15 զուռ , միջակինը՝ 13—14 , վար տեսակինը՝ 12 1/2 :

Սանիֆթուրայ : — Գործերն հանդարտ , և զիններն անցեալ շաբթուին վար են : Եւղ թէմաթայ՝ 12 1/2 զուռ : Լայն՝ 11 5/4—12 1/2 : Մահուտի՝ 12 1/2 —13 զուռ լիպրան : Եօթը ըուպնոց ամբիքան 7 լիպրան 83—85 զուռ , 8 լիպրան 90—92 զուռ թօիք :

Իլլիբուլ : 14 փետրվար : — Բամպակները անցեալ շաբթուան վերջին օրերը զիմացկուն էին և զինները վրայ դրին , բայց երկու օրէ ի վեր դարձեալ թուլցան : Վաճառուածներուն մեծ մասը Ըմերիկայի տեսակներէն է , որոնց զի-

ները անցեալ շաբթուան զիններէն բարձր են : Ըմերիկայի միջակ տեսակ՝ 19 մէկ չորրորդ : Եզիպտոսի աղէկ տեսակ՝ 21 5/4 . Իզմիրի՝ 16 —17 բէն լիպրան : Ըմսոյ 6 էն մինչև 13 1/2 վերջուլ մտած բամպակն է 44,184 հակ . նոյն միջոցին ծախուածն է 36000 հակ : Եւսուածներուն 16000 հակը Ըմերիկայի , 1200 հակը Եզիպտոսի , 500ը Իզմիրի և մնացածը զանազան տեղերու էին : Իլլիբուլ պարտատ 429310 հակ . անցեալ տարի այս ժամանակ կար 566,660 հակ :

Սանէլթէր : 14 փետրվար : — Ըստ շաբաթ անհաստատ ընթացք մ'ունեցաւ մեր հըրապարակը : Ընցեալ ուրբաթ օր զիններ մէկ չորրորդէն մինչև երեք չորրորդ բէնս վրայ դրին , և ծախողներն սկսան աւելի բարձր զիններ ուղել : սակայն երկու օրէ ի վեր դարձեալ թուլցաւ և ուրբաթ օրը գործարանապետներուն մերժած զիններով այսօր դիւրութեամբ գործ կըլայ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կիմաններ որ , կամողկոսական խնդրոյն համար Ընդհանուր ժողովոյ կողմանէ կազմուած իտան յանձնաժողովը պիտի կրնայ մինչև ներկայ ամսոյս վերջն իւր տեղեկագիրը մատուցանել զինքը ընտրող ժողովին :

— Վարժապետեան գեր . Եւրէս Եպիսկոպոսը վաղը Բերայի Ս . Երրորդութեան Եկեղեցւոյն մէջ ծայրագոյն աստիճան պիտի տայ Ռեֆայի պատրիարքական փոխանորդ արք . Եղիշէ վարդապետին :

Եւսեմք թէ , Եւրին դերապատուութիւնը առաջկայ շաբթու մէջ Եկեղեցիոյ պիտի երթայ , տեղւոյն աղգայնոց մէջ մօտերս տեղի ունեցած երկրաշարժութիւնը քննելու և խաղաղութիւնը վերահաստատելու պաշտօնով :

— Մայրաքաղաքիս հրապարակներուն մէջ այս օրերս վիճաբեալ պատկեր մը տեսնուեցաւ , որ կներկայացնէ քահանայ մը ուսը կամսայ գրուած՝ առնել փախուելու վիճակի մէջ , և ետէն քանի մը հոգի իրեն զանի հալածող : Կիմաններ թէ , այս պատկերին հրատարակութիւնը Եւրոպական ժողովին մեծ ցաւ պատճառելով հեղինակը գտնել և պատժել տալու դիտաւորութիւն ունի եղեր :

— Ընկերակրեան Հապորոս վարդապետի (Պատմութիւն աղգային երկամեայ անցից) առնուած հրատարակութիւնը խուսի մը կղերական ու աշխարհական աղգայնոց նկատմամբ ծանր ամբաստանութիւններ պարունակած ըլլալով բողոքներու ընդարձակ ասպարէզ մը բացած է : Վուսդափուի մայր եկեղեցւոյ Տ . Սուրբաս քահանայն Եւրոպական ժողովին , Տ . Պոլսեան Վալուստաղան Եւրոպական ու Քաղաքական ժողովոյ , և Տէրոյնեց Հովհաննէս պատուելին հասարակաց կրթութեան պաշտօնէին արդէն ըողբ բարձած են պատմապիւր վարդապետին դէմ , և լաւձնուս նայելով ուրիշներ ալ պատրաստ են բողոքելու և դատ ու հատուցում պահանջելու : Հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայն իրեն մատուցուած բողոքագիրը Պատրիարքարանի քննութեան յանձնէր է :

— Վաւանայի նախորդ Ըւաջնորդ արք . Կարապետ վարդապետը Օմիւռնիոյ վիճակին պատրիարքական փոխանորդ կարգուած ըլլալով , չորեքշաբթի օրը ուղևորեցաւ ի Օմիւռնիա :

— Ըրթ . Վաւիթ Եւրապոս վարդապետը անցեալ ուրբաթ օրը ժամը վեցին աստիճանները ողջամբ ի Պարտիզակ հասնելով , սիրով ընդունուեր է ժողովուրդէնէն :

— Ի հետոնի արտաքին գործոց պաշտօնա-
տունը Օ. Միլոնիոյ անգղիական հիւպատոսարա-
նին երկրորդ թարգման անուաներ է զխումար-
եան Վալուտա աղա ուսումնական և լեզուա-
գէտ երիտասարդը :

— Ս. Ե. Բարսեղեան և Տիկինը նա-
խորդ ամսոյն 19-ին չորեքշաբթի օրը երեկոյն
պատիւ ունեցան Վարդգէս Կայսեր և Կայս-
րուհւոյն ներկայանալու , ուր սիրալիր ընդունե-
լով թանկ մ'եւորը հրաւիրուեցան ի պարահանգէս :
Լսանկ ընդունելով թանկերու ու պարահանգէսներ
ամեն տեղ ու ամեն ատեն խիստ շատ գտնուե-
լուն համար , չէր արժէր հրատարակել եթէ
նշանակութեան արժանի բան մը չըլլար : Եւ այս
է նշանակութեան արժանի որ մեր աղգէն մին-
չեւ հիմա խիստ սակաւածիւր տիկնայք Վաղ-
ղոյ արքունիքը հրաւիրուելու և մասնաւոր մե-
ծարանօք ընդունուելու արժանի եղած են : Երբ
մեր աղգէն մէջ իրական սնունդ բարձր դաս-
տիարակութիւնը հիմնական կերպով տրուի , տի-
կին Բարսեղեանի պէս բարեկրթ աղջնական ու
աղգասէր տիկնայք կուսկան , աւելցնելով մի-
անգամայն մեր աղգէն իստքն ու պատիւը :

— Բաղնիկայ երեքշաբթի գիշեր՝ որ է փե-
տրովոր 22 , Վերայի Մեղեկեան թատրոնին մէջ
արտաքին կարգի շքեղ ու նշանաւոր ներկայա-
յում մը տրուի տրուի ի նպատակ արժանապարհ Պ.
Յակոբ Ա արքային : որ իրաւոր դերասան-
ներէն մէկն է : Խաղին վսեմութիւնը պահելու
և հանդիսականաց գոհունակութեան համար
մեծ խնամք ու հոգ տարուած է թէ ներկայաց-
ման գեղեցիկութեան ու թէ վեցստուց կա-
նանաւորութեան : Վաղայոյն եմք որ յարգոյ հա-
սարակութիւնը պիտի բարեհաճի իւր ներկայու-
թեամբը պատուել յիշեալ երեկոյնը և քա-
ջալերել Պ . Ա արքային ու վարձատրել մա-
սամբ իւրիք , որուն անարժան չեմք կրնար հա-
մարիլ :

— Փախաղանց Ստեփան աղայի աշխա-
տատիրութեամբը հրատարակուած " Կայերէն Լեզ-
ուի Վերականգնութեան Վաստակներ " այս չոր-
րորդ անգամ նորէն հրատարակուեցաւ : Բաղնի-
կայ մէջ գրաւորական գործի մը չորրորդ անգամ հը-
րատարակուելը շատ քիչ տեսնուած ըլլալով ,
մեք շատ ուրախ ենք այս գասագրքին չորրորդ
անգամ հրատարակուելուն վրայ և մեծ ապացոյց
կհամարիմք զբնիկ օգտակարութեանն ու գտած
ընդունելութեանը :

Վաստակներն այս անգամ ուրիշ կարեւոր
փոփոխութիւններ ալ ստացած է Ուսումնական
Խորհրդոյ դիտողութեանց համաձայն : Ուստի
քաջայայտ ենք որ աղգային վարձարանաց համար
աւելի ևս օգտակար ըլլալով աւելի մեծ ընդու-
նելութիւն պիտի գտնէ : Վերաւարտող , պարզ և
աւստի ընթացք մ'ունի : Բնուած իր այս յառ-
կութիւններովն է որ գրեթէ ամեն վարձարանի
մէջ ընդունուած է : Երկրորդ դիտողութիւններ
ընել աւելորդ կհամարիմք , որովհետեւ գործին
իր երեւելին ի վեր ստացած արդիւնաւոր վիճակը
ինքնին կ'այտնէ անոր արժէքն ու պատանու-
թիւնը :

Խառնակէն . 11 փետրվար 1866 :

" Ուրախ եմ որ բարեբախտութիւն ու-
նիմ հաջորդելու Ձեզ որ , ինչպէս ուրիշ թա-
ղեր և ինչպէս անցեալ տարի , Խառնակէ ալ
այս տարի ևս Եղբայրասէր ընկերութեան շը-
նորհիւ աղգային ներկայացման մը սկանաւոր
ըլլալու բախտն ունեցաւ փետ . 2 չորեքշաբթի
գիշեր՝ որ վերջիվերջ ընկերութիւնը մասնա-
ւոր տեղ մը ներկայացուց Պ . Ուսումնաս Սե-

տեֆանի հեղինակութիւնն եղած " Ա արգան
Մամիկոնեան " անուն ընտիր ողբերգութիւնը :
Հեղինակը , թէպէտ իր համեստութեամբը
աղգայնոց ոչ անկաւին անծանօթ , այլ իւր բանա-
ստեղծական տաղանդովը կրնայ հայ գրակա-
նութեան մէկ պարծանքն համարուիլ : Ինք խիստ
սրտաշարժ կերպով հեղինակած է սոյն ողբեր-
գութիւնը , որուն մէջ հայրենասիրութիւնը մար-
դուս սրտին հետ կը խօսի , և որուն մէջ հայ-
րենաստեղծն ու հայրենադուրժ մատնիչ սոսկալի
գոյներով կրնեկայանայ և յաւիտենական ա-
տելութիւն կրնեկայանայ հանդիսատեսին իւր և իրեն
նմանացը վրայ :

Ձեռք կրնար ժխտել որ Եղբայրասէր ըն-
կերութեան յարգոյ անգամներն ալ իրենց բո-
ւոր ձիգն ու աշխատութիւնը չէին զոհած վե-
րոյշեալ ողբերգութիւնը կարելի եղածին չափ
գեղեցիկ կերպով ներկայացնելու և հեղինա-
կին աշխոյժը ներկայացմամբ ալ դուրս ցայտե-
ցնելու , որուն համար մեր խորին շնորհակա-
լութիւնը կ'աւանդանմք անոնց սոյն առթիւ :

Լսոնց մէջէն , չեմ ուզեր լուծեմք անց-
նիլ , Ա արգանայ և Յակոբ Ա Կաթողիկոսի դե-
րերը յանձն առնող պարունները ամենէն աւելի
յաջողակութեամբ և ճարտարութեամբ կատա-
րելին իրենց պաշտօնը , և հանդիսականաց առաւել
գոհունակութեանն ու համակրութեանը արժա-
նացան :

Վ. Ս.

Խառնակէն . 7 փետրվար 1866 :

" Բաւական ժամանակ է ի վեր տեղւոյս աղ-
գայնոց կողմանէ գիւղաքաղաքիս մէջ ուսումն-
նարան մը բանալու համար երբեմն երբեմն ձեռ-
նարկութիւններ կըլլային , բայց դժբաղդաբար
ապարդիւն մնալով չէր յաջողեր , որով աղգայ-
նոց շատերուն վհատութիւն պատճառած և ու-
մանց ալ խօսակցութեան նիւթ եղած էր : Եղած
չ'ի օր մը որ առանց " ուսումնարան " բառը ար-
տասանելու իրիկուն ընէին դաս մ'անձինք , ու-
րոնք ձեռնարտապէս զգացած էին թէ " առանց ուս-
ման չէք երջանկութիւն , չէք կատարեալ մարդ-
կութիւն : Եւս վհատութեան պատճառ և խօ-
սակցութեան նիւթ եղած էր , որովհետեւ հինգ
երկար տարիներ է ի վեր էր որ տակաւին նորա-
նոր խաղճգոտներ մէկմէկու կ'աջորդէին . օր
յօրէ՛ գրեթէ սարսափելի ակոտ մը տգիտու-
թիւնը կ'աւարակէր . անմխաբանութիւնը որ ան-
տարակոյս տգիտութեան արդիւնքն է , կարծես
իւր սոսկալի բռնաւորութեամբը գոռալով դա-
րուց ի դարս տիրապետել կ'սպառնար , որուն
անտանելի լուծին տակ հարուստ ժամանակներէ
ի վեր կհստէր Խառնակէի հայր : Որ անգայ
սիրտ պիտի կարենայ տոկալ , եթէ անցեալը նը-
կարագրեմք . . . և արդարեւ արտասուած խոռոր
կամիւններէ զատ՝ սրտաճնկ հեծութիւններով
պիտի աւաղեմք : Ուստի թողուլ անցելոյն տը-
խուր յիշատակներն ժամանակին անհունութեան
մէջ , թեակոխներ կըբւլ մեր յօգուածը ներ-
կային վրայ քաղցր ակնարկ մ'ընելով : — Սեա-
լած կըլլանք երբ համարձակներ ըսել թէ ներ-
կայ 1866-ը տարին մեզ ատաբաղաբեցուցս հա-
մար նշանաւոր եղաւ . բայց ինչու վարանիք ,
տակաւին դանդաղի՞նք ատաբաղաբեցնելն ալ ու-
սումնասիրութեան շաղկն մէջ դոնէ ամենա-
փոքրիկ քայլ մ'առնել սկսան ըսելու : չէ որ
երիտասարդք ամեն կիրակէ յոգնախուռն բաղ-
մութեամբ թանգարան կ'յաճախեն Ս . Գրոց և
աղգային պատմութեանց ընթերցման պարապե-
լու : չէ որ կանայք և օրիորդք անգամ ամեն
կիրակէ և տոն օրերը իրենց յատկացեալ լա-

մանն երթալով քրիստոնէական ու բարոյական
գասախօսութիւններով կըբաղեն . չէ որ զիւ-
ղաքաղաքիս այլ և այլ անկիւններուն ու խորշե-
րուն մէջ գտնուած աղջկանց տանի չափ գրա-
րոցները գոցուելով լաւ ևս է ըսել քանի մը
շահակներ վարժուհեաց խանութներ , անոնց
տեղ ամեն մէկ թաղի եկեղեցեաց քովերը մէկ
մէկ աղջկանց դպրոց հաստատուեցաւ : Եւս
ասոնք ամենը ըլլալէն վերջը՝ ուսումնարանին
դժուարալոյժ խնդիրն ալ ձեռք առնուելով , զայն
ևս բանալու համար քանիցս անգամ վիճաբա-
նելէ ետեւ , հետեւեալ միջոցը որոշուած ու գոր-
ծադրել սկսուած է : Տեղւոյս քարոզիչ ար-
ժանապատիւ Սերովէ վարդապետի և թաղա-
կան Խորհրդոյ անձանիք աշխատութեամբ ,
ուսումնարանին դրամական պէտքը անարգել
հոգալու համար , դրամադուր մը կհայթայթ-
ուի " կտակ " անուամբ . ուստի աղգայնոց ամե-
նուն ալ դիւրամաշունք ըլլալու համար հասուն
խորհրդածութեամբ որոշուած է՝ առաջին կարգի
կտակ 500 դրուշ , երկրորդ՝ 250 , երրորդ՝ 125 :
Եւս նշանակեալ կտակներուն համար տարին մէկ
անգամ վճարելու պայմանաւ իրեք կարգ ալ
տոկոս կայ . ինչպէս , առաջինը՝ 60 , երկրոր-
դին՝ 30 , և երրորդին 15 դրուշ , ազատ թող-
լով միանգամայն որ ուզողը կանխիկ ալ վճարե-
լի կտակածը եթէ շահ տալ չուզէ . և եթէ
դժբաղդաբար ուսումնարանն ալ գոցուի՝ որ ըստ
մեզ անկարելի է քանի որ միաբանութիւն և
ստակ կայ , կտակները կամ տոկոսներն իւրա-
քանչիւր թաղեցի իր թաղի եկեղեցւոյն դան-
ձուն պիտի վճարէ : Եւս եղաւ կարգադրութեան
համեմատ մինչեւ ցարդ եղած կտակին դուրսը
40000 ի հասնի , որ եթէ ուժգուն կամ ըստ
ամենայն հաւանականութեանց , հարիւր հազարի
լենայ գրուածքը , իսկոյն պիտի բացուի ուսումն-
նարանը : Ուրեմն մեք ալ աղգայնոց շատերուն
հետ միաբանելով հրապարակաւ կ'այտնենք մեր
խորին շնորհակալեաց հաւաստիքը թէ Երարա-
տեան արժ . չոր , թէ թաղական Խորհրդոյ
մեծ . անգամոց և թէ ուսումնասէր Հասարա-
կութեան " :

Երամ Ս . Յակոբ Սալահորեանց

Եղբայրանուպոլէն . 14 փետրվար 1866 :

" Բաղնիքիս մէջ 8 ամիս է ի վեր մասնա-
ւոր դպրոց մը հաստատուած է , ուր կաշակեր-
տին քսանի չափ աղգային մանկաի : Եւս դպ-
րոցին բնութիւնն եղաւ երէկ : Բաղնիքին և
օտարազգի հանդիսականք շատ դոհ և ուրախ ե-
ղան թւանդողաց յառաջադիմութեանը վրայ թէ
հայերէնի և թէ գաղղիարէնի և ուրիշ ուսմանց
մէջ , Պ . Գեորգ Ս . Եւստանեան և Պ . Յով-
հանէն Երարահամեան աշակերտաց ձառներէն զատ
որոց առաջինը գաղղիարէն , և երկրորդը հա-
յերէն կարգաց , դասատուներն մեծարգոյ Եւստ-
էֆէնտի Եւստանեան տաճկերէն փոքրիկ ձառ-
մը խօսեցաւ՝ յորում աղգու կերպով կ'այտ-
նէր մարդկութեան պարտքն ու իրաւունքը :

Եւս եղաւ քաղաքին այս մասնաւոր նորա-
հաստատ դպրոցին բարեկարգութեան և յառա-
ջադիմութեան համբաւը ուրիշ շատերէն ալ լը-
սելով արդարեւ ուրախութեամբ կըլուրէր և
պարտաւոր կհամարեմք վեպ հրապարակաւ շնոր-
հակալութիւն մատուցանել մեծարգոյ Պ . Եւ-
ստանեանի որ դասախօսութեան և տեսչութեան
պաշտօն կ'ւարէ հոն : Ինչհետեւ անկաւ ջաւ կը-
պատճառէ մեզ քաղաքին միւս դպրոցներուն
վիճակը՝ որոնք , լսածնուս նոյնելով բարեկար-
գութեան կարօտ կ'ոտնուին :

